

MINISTERSTWO
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa, dnia 21.02.2017 r.

Elżbieta Bojanowska
Podsekretarz Stanu

DPS.V.0702.1.2017.ZP

Pan
Michał Seweryński
Przewodniczący Komisji
Praw Człowieka, Praworządności i Petycji
Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący

W związku z pismem Nr BPS/KCPP-0330-119/17 z dnia 1 lutego 2017 r. o zajęcie stanowiska w sprawie treści zawartych w petycji dot. zmiany ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w zakresie tworzenia domów pomocy społecznej dla osób głuchych (P9-56/16), uprzejmie informuję:

Prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób jest zadaniem własnym powiatu. Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej przysługuje osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych. Osobę taką kieruje się do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu, zlokalizowanego jak najbliżej miejsca zamieszkania tej osoby, chyba że okoliczności sprawy wskazują inaczej, po uzyskaniu zgody tej osoby lub jej przedstawiciela ustawowego na umieszczenie w domu pomocy społecznej.

Treść art. 56 wyżej wymienionej ustawy określa typy domów pomocy społecznej, które w zależności od tego, dla kogo są przeznaczone, dzielą się na domy dla:

- 1) osób w podeszłym wieku;
- 2) osób przewlekle somatycznie chorych;

- 3) osób przewlekle psychicznie chorych;
- 4) dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie;
- 5) dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie;
- 6) osób niepełnosprawnych fizycznie;
- 7) osób uzależnionych od alkoholu.

Na podstawie art. 56 a ustawy o pomocy społecznej dom pomocy społecznej może być prowadzony w jednym budynku łącznie dla:

- 1) osób w podeszłym wieku oraz osób przewlekle somatycznie chorych;
- 2) osób przewlekle somatycznie chorych oraz osób niepełnosprawnych fizycznie;
- 3) osób w podeszłym wieku oraz osób niepełnosprawnych fizycznie;
- 4) osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie.

Typy domów pomocy społecznej mogą być łączone w inny sposób, pod warunkiem usytuowania każdego z nich w odrębnym budynku. W przypadku łączenia różnych typów domów, dom pomocy społecznej świadczy usługi na poziomie obowiązującego standardu odpowiednio dla każdego typu domu.

Autor petycji zwrócił się o wprowadzenie zmian w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w zakresie utworzenia nowej kategorii domów pomocy społecznej „dla osób głuchych”. Ponadto postuluje wprowadzenie do ustawy zapisu dotyczącego szkoleń kadry opiekuńczej domów pomocy społecznej z zakresu adaptacji życiowej tych osób oraz języka migowego.

Mając na względzie poprawę w zakresie komunikowania się z osobami głuchymi mieszkającymi w domach pomocy społecznej, w przygotowywanym aktualnie projekcie zmiany rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej proponuje się w tej kwestii wprowadzenie zapisu o uczestniczeniu pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego w szkoleniach organizowanych przez dyrektora domu na temat praw mieszkańców domu oraz kierunków prowadzonej terapii, a także metod pracy z mieszkańcami, w tym w zakresie komunikacji wspomagającej lub alternatywnej, o ile występują takie potrzeby wśród mieszkańców.

Jednocześnie informuję, że w styczniu 2017 r. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przeprowadziło jednorazowe badanie dotyczące mieszkańców domów pomocy społecznej z problemami w komunikacji werbalnej. Badanie wykazało, że we wszystkich kategoriach domów pomocy społecznej przebywają osoby z takimi problemami.

Zgodnie z prośbą Pana Przewodniczącego, poniżej prezentuję dane dotyczące liczby osób z niepełnosprawnością słuchu przebywających w domach pomocy społecznej.

L P.	Województwo	1. Liczba mieszkańców DPS mająca problemy z komunikacją werbalną ogółem	w tym porozumiewających się za pomocą wspomagających lub alternatywnych sposobów komunikacji	2. Liczba mieszkańców DPS głuchych od urodzenia	w tym liczba (z kolumny 3) posługujących się językiem migowym	z tego (z kolumny 3) liczba korzystająca ze wspomagających lub alternatywnych sposobów komunikacji	3. Liczba pracowników w posługujących się lub przeszkolonych w zakresie wspomagających lub alternatywnych sposobów komunikacji	z tego (z kolumny 6) liczba pracowników posługujących się językiem migowym	z tego (z kolumny 6) liczba pracowników w posługujących się innymi sposobami komunikacji niż język migowy
	kolumna	1	2	3	4	5	6	7	8
1	dolnośląskie	1 141	273	51	17	26	299	54	249
2	kujawsko-pomorskie	602	57	25	3	6	91	25	62
3	lubelskie	694	100	24	5	12	61	26	46
4	lubuskie	446	70	9	1	5	36	21	11
5	łódzkie	1 045	517	37	12	31	675	64	647
6	małopolskie	1 151	353	71	12	40	316	81	211
7	mazowieckie	1 614	383	71	18	31	369	48	285
8	opolskie	805	201	29	4	8	168	19	145
9	podkarpackie	706	186	39	8	13	223	44	165
10	podlaskie	460	133	26	3	15	191	13	189
11	pomorskie	827	201	37	9	14	274	29	248
12	śląskie	1 134	216	64	15	31	233	75	141
13	świętokrzyskie	391	71	21	5	8	117	8	148
14	warmińsko-mazurskie	754	221	25	3	11	203	13	196
15	wielkopolskie	1 185	332	46	9	26	182	24	141
16	zachodniopomorskie	768	214	25	2	12	356	28	293
-	Polska razem	13 723	3 528	600	126	289	3 794	572	3 177

Z zebranych przez MRPiPS danych wynika, że w domach pomocy społecznej przebywa 13 723 mieszkańców z problemami z komunikacją werbalną, w tym 3 528 porozumiewających się za pomocą wspomagających lub alternatywnych sposobów komunikacji. Mieszkańców głuchych od urodzenia jest 600, w tym posługujących się językiem migowym 126 i 289 korzystających ze wspomagających lub alternatywnych sposobów komunikacji. Liczba pracowników posługujących się lub przeszkolonych w zakresie wspomagających lub alternatywnych sposobów komunikacji wynosi 3 794, z tego posługujących się językiem migowym jest 572, zaś posługujących się innymi sposobami komunikacji 3 177.

Biorąc pod uwagę powyższe, uprzejmie informuję, że MRPiPS nie przewiduje poszerzenia katalogu domów pomocy społecznej o „domy dla osób głuchych”, planuje natomiast poprawę sytuacji mieszkańców domów pomocy społecznej z niepełnosprawnością słuchu w zakresie komunikacji wspomagającej lub alternatywnej poprzez udział pracowników zespołów terapeutyczno-opiekuńczych w organizowanych szkoleniach.

Należy zaznaczyć, że w dniu 8 września 2016 r. do Sejmu RP została złożona petycja Nr BKSP-145-116/16, powiązana z rozpatrywaną petycją, w sprawie zmiany ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930 ze zm.) w zakresie wprowadzenia odrębnego typu domów pomocy społecznej dla osób głuchych w podeszłym wieku. Petycja ta została skierowana do Komisji do Spraw Petycji. Posiedzenie Komisji odbyło się w dniu 13 grudnia 2016 r. Komisja podjęła decyzję o wystąpieniu z dezyderatem do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sytuacji osób niesłyszących w domach pomocy społecznej i zapewnienia tym osobom komunikacji z otoczeniem, w tym w szczególności przygotowania personelu, by tym osobom umożliwić taką komunikację. Dlatego MRPiPS podjęło kroki w celu poprawy sytuacji osób z problemami słuchu w domach pomocy społecznej w zakresie komunikacji z otoczeniem.

Dezyderat Komisji do Spraw Petycji jeszcze nie wpłynął do MRPiPS.

Z poważaniem

PODSEKRETARZ STANU
Elżbieta Bojanowska
Elżbieta Bojanowska